

Editorial

Kai Kristensen

Begrebet offentlig ledelse spiller en central rolle i den moderne ledelsesforskning. Som konsekvens heraf modtager redaktionen ganske mange artikler inden for dette område. Dette nummer af Ledelse & Erhvervsøkonomi er ingen undtagelse. Vi har således denne gang tre ud af fire artikler, som tager udgangspunkt i offentlig ledelse.

Diskussion af offentlig ledelse er dog ikke et nyt fænomen. I den danske litteratur findes mange eksempler herpå. Et af de morsomste er den gamle hædersmand P. A. Heibergs guddommelige »Politisk Dispache« fra 1798. En afhandling som sammen med et par andre kritiske værker endte med, at Heiberg den 11.3.1799 blev stævnet for »i gientagne Gange, ved halstarrigen saavel at overtræde Grændserne af Trykkefrieheden efter de giældende Love, som at foragte og trodse Domstolernes Correctioner«. Dommen faldt juleaften 1799, hvor den ubekvemme kritiker blev forvist fra »Kongens Riger og Lande« og ikke siden vendte tilbage. Nutidens ledelsesforskere har det noget lettere, og vi forventer hverken landsforvisning eller gabestok som konsekvens af dette nummer af Ledelse & Erhvervsøkonomi.

Hvad var det så, der kunne bringe datidens forskere i miskredit? P. A. Heibergs skrev bl.a. følgende:

Som det gaar i private Husholdninger, saaledes gaar det ikke sjælden i Stater. Fordi en Stat lønner vel, er det ikke sagt, at den bliver vel betjent; meget mere synes den almindelige Praxis at godtgjøre, at Embedsmandens Duelighed, Arbejdsomhed og Redelighed ofte staa i omvendt Forhold til hans Lønning, saa at de af Statens Tjenere, der lønnes bedst, undertiden tjene slettest.

Et andet sted i dette fantastiske værk hedder det:

*En berømt Financier og Kalkulator, der holder for, at Dannemarks Finantser Aar efter Aar forværres, skal, for at berolige vedkommende, have udregnet, at Danmark, naar alle Omstændigheder blive som de nuværende, ikke kan blive nødt til at gjøre Bankerot, førend om hen ved 100 Aar Uforudsete Hændelser, der kunde saare meget anticipere Epoken, har han dog nok ikke kunnet kalkulere **Maatte kuns ikke vedkommende lade sig dusse i Søvn af denne Probabilitets-Regning, forenet med den store Sætning, der afholder saa mangen Statsmand fra at foretage nyttige Reformer: Det holder nok ud i vores Levetid!***

Noget tyder på, at de problemstillinger, vi arbejder med i dag, løn, produktivitet og innovation, også var gældende for 200 år siden. Vi kan så blot glæde os over, at Trykkefrihedsforordningen af 1799 ikke længere er gældende.

Og så til forskerne af i dag. I den første artikel »Hvilke ledelsesværktøjer virker i private og offentlige organisationer« ser Anne Marie Smith og Valdemar Smith nærmere på Værdibaseret Ledelse og New Public Management værktøjerne. Begge ledelsesværktøjer er stærkt inspireret af den private sektor, men hvordan virker de to værktøjer i en offentlig sammenhæng? Er ledelsesværktøjer, som er hentet fra den private sektor, vejen at gå for offentlige organisationer? Hensigten med artiklen er at undersøge, hvordan de to ledelsesværktøjer virker på performance i offentlige organisationer sammenlignet med private virksomheder, hvor performance forstås som organisationseffektivitet, medarbejdertilfredshed, sygefravær og medarbejdergennemstrømning. Baseret på en spørgeskemaundersøgelse blandt 1600 private og offentlige ledere undersøges det, hvilke værktøjer der er mest effektive i private virksomheder sammenlignet med offentlige organisationer.

I den anden artikel »Lederudviklingsmetoder – har de en effekt?« vender Thomas Frank blikket mod lederudvikling og lederuddannelse i den offentlige sektor. I den offentlige sektor er der specielt efter trepartsaftalerne sat øget fokus på disse områder. Offentlige ledere skal tilbydes lederuddannelse på master- og diplomniveau, de skal tilbydes lederevalueringer, og de skal generelt kompetenceudvikles. I arbejdet med lederudvikling er der i den offentlige sektor en række metoder, som går igen. Men vores viden om disse metoders effekter på ledernes adfærd og opgaveløsning er forsvindende lille. I artiklen undersøges effekten af at arbejde med lederevalueringer, coaching, dialog med kolleger samt kurser gennem en komparativ undersøgelse af danske og hollandske topembedsmænd.

I den tredje artikel »Brugerinnovation og strategisk ledelse i den offentlige sektor« introducerer Morten Balle Hansen begrebet brugerinnovationer, som er opfindelser, der er gjort med henblik på at blive brugt af opfinderen selv, mens producentinnovationer er gjort med henblik på at blive solgt på et marked. Forskningen i brugerinnovationer er særligt relevant for den offentlige organisation, der sjældent sælger sine opfindelser på et marked. Forskningen i brugerinnovation har dokumenteret, at mange af de væsentligste opfindelser i samfundet er gjort af brugere. Relationen mellem bruger- og producentinnovationer analyseres, og deres konsekvenser for udøvelse af strategisk ledelse i den offentlige sektor diskuteres. Et eksempel på et projekt fra ældreplejens organisering i Danmark anvendes til at tydeliggøre og diskutere centrale pointer. Den strategiske ledelses betydning for at skabe rammerne for brugerinnovation diskuteres afslutningsvis.

Hermed forlader vi for denne gang den offentlige ledelse og vender blikket mod en mere generel problemstilling. I artiklen »Datakvalitet i virksomheden« analyserer Karsten Boye Rasmussen information og data i vore virksomheder. I dag kategoriseres virksomheder ofte efter deres stadie på en »Information Evolution Model«, hvor niveauerne angiver den stigende strategiske betydning af informa-

tion. Artiklen illustrerer gennem en mindre undersøgelse, hvorledes nogle danske virksomheder placerer sig i den igangværende evolution gennem opmærksomhed over for udfordringer, årsager og følger samt den organisatoriske forankring af virksomhedernes processer om datakvalitet. Det fremføres, at virksomheden kan opnå væsentlige fordele gennem veltilrettelagte dataprocesser for virksomhedens kerneydelser med datakvalitet for øje. Virksomheden kan dermed udvikle sig på »Information Evolution Model« og sikre sig et bedre strategisk grundlag. Forståelsen af datakvalitet i virksomheden skærpes ved mere omfattende tilgange med udfoldning af begreber til belysning af, hvad der udgør god datakvalitet. Artiklens regler er simple og generelle.

God læselyst!